

**Σεμινάριο ΚΠΕ Λαυρίου «Μεθοδολογία & Τεχνικές
στην υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης»**

**σε συνεργασία με τις Δ/νσεις Ανατολικής Αττικής &
Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας**

**«Τι αξιολογούμε σε ένα
πρόγραμμα Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης»**

Πετρίδου Βαρβάρα

**Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας**

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- θεωρείται αναγκαία διάσταση του σχεδιασμού τους και της ολοκλήρωσης της υλοποίησής τους**
- η πραγματοποίηση αποτελεσματικής αξιολόγησης (χρήση συγκεκριμένων δεικτών – κριτήρια αξιολόγησης)**

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- **Η αξιολόγηση είναι το εργαλείο** με το οποίο τόσο η επίτευξη των σκοπών, όσο και η ποιότητα της εκπαιδευτικής εμπειρίας, θα αποτιμηθούν και θα γίνουν ενέργειες για να βελτιωθούν όπου προσδιοριστεί ότι είναι αναγκαίο.

Η αξιολόγηση υπηρετεί κυρίως δύο σκοπούς:

- Να τεκμηριώσει την αποτελεσματικότητά του σε σχέση με τις ανάγκες που το γέννησαν και τους στόχους που τέθηκαν.
- Να τεκμηριώσει τα χαρακτηριστικά, το περιεχόμενο και τις διαδικασίες που το συγκροτούν και το κάνουν λειτουργικό σε σχέση με την επίτευξη των στόχων του.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Συστηματική
Συγκέντρωση
στοιχείων

Προσχεδιασμένη
Συγκέντρωση
στοιχείων

Αξιολόγηση

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

**Ευαισθητοποίηση
Διαμόρφωση
αξιών & στάσεων,
ενεργός
συμμετοχή στη
λήψη
αποφάσεων**

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- Συγκεντρώνονται εμπειρίες σχετικά με τη συναισθηματική ικανοποίηση των συμμετεχόντων, τις απογοητεύσεις τους, τις επιτυχίες τους κλπ.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- Ανεξάρτητα από το σκοπό για τον οποίον γίνονται τα προγράμματα ΠΕ (αειφορία, είδη σε κίνδυνο, τοπικό περιβαλλοντικό πρόβλημα κ.ά.) και το πόσο αυτός επιτεύχθηκε, σημαντικό και διαχρονικό ζητούμενο είναι **η ποιότητα των εμπειριών εκπαίδευσης** που βίωσαν οι συμμετέχοντες.

Διαδικασία για την Κατάστροση Ενός Σχεδίου Αξιολόγησης Προγράμματος ΠΕ

Αναζητούμε απαντήσεις σε ερωτήματα του τύπου:

- **Τι θέλουμε να αξιολογήσουμε** σχετικά με τη συγκεκριμένο πρόγραμμα:

Τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν;

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν;

Να αξιολογήσουμε το **αν και κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι σκοποί οι οποίοι τέθηκαν κατά το σχεδιασμό** (δηλαδή, γνώσεις, αντιλήψεις, πεποιθήσεις, στάσεις, αξίες, ικανότητες, συμπεριφορές, δράσεις; κ.ά.).

Τους συντελεστές του προγράμματος(εκπαιδευτικούς, φορείς, ειδικούς, ευρύτερο κοινό κ.ά.).

Διαδικασία για την Κατάστροση Ενός Σχεδίου Αξιολόγησης Προγράμματος ΠΕ

- Σε ποια χρονική στιγμή θα γίνει η αξιολόγηση; (αρχή, τέλος, ενδιάμεσα...)
- Ποιους δείκτες θα χρησιμοποιήσουμε;
- Ποια είναι τα καταλληλότερα εργαλεία αξιολόγησης για τη συλλογή των πληροφοριών που μας ενδιαφέρουν (ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, συστηματική παρατήρηση ...).

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- Μέσα από μετρήσεις μπορεί να εκτιμηθεί το πόσο άλλαξαν οι τιμές συγκεκριμένων μεγεθών (π.χ. κατανάλωση νερού ανά άτομο), πόσο βελτιώθηκαν οι γνώσεις των συμμετεχόντων ή της ομάδας στόχου για συγκεκριμένο θέμα (π.χ. τεχνικές εξοικονόμησης ενέργειας), πόσο έχουν διαφοροποιηθεί οι στάσεις και τα ενδιαφέροντά τους κλπ.

Συγκέντρωση στοιχείων -Αξιολόγηση

μετρήσεις

- **πληθυσμού** (π.χ. φυτά ανά τετραγωνικό μέτρο, κατανάλωση νερού στο σχολείο),
- **τιμές δεικτών ποιότητας** (π.χ. επίπεδο θορύβου σε ένα δρόμο, pH νερού), πλήθος
- **συμμετεχόντων σε δραστηριότητες** (π.χ. καθαρισμός ακτής) κλπ.

Συγκέντρωση στοιχείων -Αξιολόγηση

Συγκέντρωση στοιχείων οικονομικής και λογιστικής φύσεως όπως :

- τα ποσά που διετέθησαν για την αγορά παγίων ή αναλώσιμων
- το κόστος των διαφόρων εκδηλώσεων
- το κόστος σε εργατοώρες του προσωπικού που ενεπλάκη στην εκπαίδευση ή την έρευνα στο πεδίο κλπ.

Συμπεράσματα

- Τα συμπεράσματα πρέπει να στηρίζονται σε αξιόπιστα και έγκυρα δεδομένα και να διατυπώνονται με τρόπο που να στηρίζει τη λήψη αποφάσεων για θέματα που αναφέρονται στο πρόγραμμα.

Είδη Αξιολόγησης προγράμματος Π.Ε. Ανάλογα με το χρόνο εφαρμογής της

- **Αρχική ή διαγνωστική αξιολόγηση** (π.χ. Ανάγκες επίπεδο προϋπαρχουσών γνώσεων, κ.λπ.)
- **Διαμορφωτική αξιολόγηση** (π.χ.είναι πλήρες το πρόγραμμα; Εξασφαλίζει τη συμμετοχικότητα; Επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα;)
- **Τελική αξιολόγηση** (αποτίμηση προγράμματος)

Είδη Αξιολόγησης προγράμματος Π.Ε. Ανάλογα με τα μεθοδολογικά εργαλεία

- **Ποιοτική** (παρατήρηση ομάδας)

- **Ποσοτική** (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, στατιστικές)

A tilted image of a questionnaire form titled "Ερευνα καταπόλησης εργαζομένου ντρού στο Σχολείο" (Research on the harassment of a worker in the school). The form is titled "ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ" (Questionnaire) and includes a "Τμήμα:" (Department) field. The questionnaire consists of eight numbered sections, each with multiple-choice options (A, B, C, D, E) and checkboxes. The questions are in Greek and relate to the experience of harassment, reporting, and the school's response. The form is tilted at an angle, showing its top and right edges.

Επίπεδα αξιολόγησης

- **επίπεδο του σχεδιασμού, οργάνωσης και εφαρμογής του προγράμματος (κυρίως διαμορφωτική αξιολόγηση):**
 - ❖ Συμβατότητα με το υπόλοιπο σχολικό πρόγραμμα.
 - ❖ Ελκυστικότητα.
 - ❖ Προβλήματα και δυσκολίες

Επίπεδα αξιολόγησης

- **Το επίπεδο της επίτευξης των στόχων** (τελική αξιολόγηση ή αρχική και τελική):
- ❖ **Εκπαιδευτικών στόχων** (ανάπτυξη ικανοτήτων, καλλιέργεια αξιών, απόκτηση γνώσεων, εκδήλωση επιθυμητών συμπεριφορών)

Επίπεδα αξιολόγησης

- **Το επίπεδο της επίτευξης των στόχων** (τελική αξιολόγηση ή αρχική και τελική):
- **Περιβαλλοντικών στόχων** (θετικές στάσεις απέναντι στις διαδικασίες προστασίας του περιβάλλοντος, υπεύθυνη συμπεριφορά απέναντι στο περιβάλλον, συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, ενεργοποίηση για την προστασία του περιβάλλοντος)

Αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων

- Τα επιμορφωτικά σεμινάρια Π.Ε φαίνεται ότι παρέχουν τις αναγκαίες γνώσεις ώστε οι εκπαιδευτικοί να υλοποιήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό τα περιβαλλοντικά τους προγράμματα.
- **δυσκολίες που ανακύπτουν** : Η έλλειψη οικονομικής ενίσχυσης - η έλλειψη χρόνου

Αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων

- αν λάβουμε υπόψη μας :
- α) ότι τα περιβαλλοντικά προγράμματα εφαρμόζονται υπό χρονική & οικονομική πίεση
- β) ότι έχουν διάρκεια εφαρμογής περίπου 20 εβδομάδες με μια δίωρη κατά μέσο όρο απασχόληση
- γ) ότι επιτεύχθηκαν άμεσα ορισμένοι από τους στόχους, σύμφωνα με το εννοιολογικό πλαίσιο της Π.Ε, και

Αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων

- δ) ότι σύμφωνα με τον Tyler (στο: Mc Laughlin et al, 1991) τα σύνθετα προγράμματα απαιτούν συνήθως έξι με επτά χρόνια προκειμένου η εφαρμογή τους να εναρμονιστεί πλήρως με το μεθοδολογικό πλαίσιο της Π.Ε, διαπιστώνουμε, ότι τα προγράμματα εκπληρώνουν σε ικανοποιητικό βαθμό τους στόχους της Π.Ε.

Αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων

- Τα περιβαλλοντικά προγράμματα **συμβάλλουν στη στατιστικά σημαντική βελτίωση των γνώσεων των μαθητών και λιγότερο στο επίπεδο των αντιλήψεων – στάσεων.**
- **μπορεί, μέσω της ορθολογικής χρήσης συγκεκριμένων δεικτών (κριτήρια αξιολόγησης) να συμβάλλουν ουσιαστικά στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.**

Αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων

- η θετική επίδραση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων είναι φανερή **στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών, την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την πρόθεση κινητοποίησης της πλειοψηφίας των μαθητών για επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής τους.**

A circular arrangement of various colored crayons (red, yellow, purple, green, blue, orange, pink, grey) forming a frame around the central text. The background is a light brown, textured surface.

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας!

Βιβλιογραφία

- Μ. Λούντζη, Μ. Γκούσια-Ρίζου, Β. Δέτσης, Κ. Αμπελιώτης, Αξιολόγηση προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν στα Γυμνάσια του νομού Κορινθίας
- Παρασκευή Βασάλα, Ευγενία Φλογαΐτη, Ο καταιγισμός ιδεών ως διδακτική τεχνική για την προσέγγιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, Πρακτικά 1^{ου} Περιβαλλοντικού Συνεδρίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2002

Βιβλιογραφία

- Κορίνα Δαβή, Κωνσταντίνος Μακρής, Χάρτες εννοιών – η εφαρμογή τους στο σχολείο, Πτυχιακή Εργασία, Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., Ε.Π.ΠΑΙ.Κ., ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΙΟΣ 2008
- Δημητριάδης Γ., Φακάζη Ε., Η Στρατηγική της Δημόσιας Αντιπαράθεσης (Debate) στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Διδακτικής των Φ.Ε. & Ν.Τ. στην Εκπαίδευση